

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θυσιάζει ήρωα
ε'ς τὸ πὸς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθειαν—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φθ-
ωνοὺς τῆς καλῆς.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Σ'.

ΚΟΙΝΗ, ΚΕΡΙΚΗ 5 ΤΟΥ ΗΛΩΗΡΗ 1909

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΗΡΙΘ. 2

ΗΡΙΘΜΟΣ 351

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Συνέχεια διχως τέλο.
ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. 'Η Τζοκόντα (τέλος).
ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ. Τὸ σχολεῖο καὶ τὸ παιδί.
Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Γροθιά καὶ μυαλό.
Σ. ΣΚΙΠΗΣ. Καλλιτεχνικὲς βίβλιος—Μέριος Βέρβο-
γλης.
ΚΑΠ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Πῶς μισοῦεις, παιδάκι μου;
Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ. Μία παράδοση.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Μέλιω, Γ. 'Αβελος, Σπήλιος Ρούθας.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—
Η ΚΟΙΝΗ ΓΡΩΜΗ—Ο.ΤΙ ΘΒΑΕΤΕ—ΧΑΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΓΡΟΘΙΑ ΚΑΙ ΜΥΑΛΟ

Τὰ τελευταία γεγονότα προμηνάνε κάπια
υπερβαλόντων τῶν γεγονότων τοῦ 97 καὶ σὲ μίαν κρί-
σιμον στιγμὴ μαύρης ἀπελπισίας ξελασπώσαμε
τὰ μάτια μας καὶ εἶδαμε τὴν τρομακτικὴν γρε-
μνὴν ποὺ δουλέψαμε ἄλλοι μας χρόνια καὶ χρόνια
τώρα νὰ τὸν ἀνοίξουμε μπροστὰ στὰ πόδια
μας. Καὶ βάλουμε τὶς σφιγγὲς φωνῆς καὶ ζη-
τάμε νὰ σωθοῦμε ὅπως ὅπως, μὲ κάθε μέσο,
καὶ ζητάμε νὰ βγῶμε ἀπὸ τὴν ἀπελπιστικὴν
μας θέση, ἀκόμα καὶ μ' ἐπανάσταση.

Καὶ γι' αὐτὸ ἀναγαλλιάσαμε ἄλλοι μας σὰ
μαθεύτηκε πὸς οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς στειρίας καὶ
τῆς θαλασσίας τὰποφασίσανε πρῶτοι αὐτοὶ νὰ
διαμαρτυρηθοῦν ἐπίσημα, νὰ ποῦμε, γιὰ τὸν ἔθνικὸ
ἐξευτελισμὸν μας καὶ νὰ ζητήσῃ καὶ μ' ἔργα
ἀκόμα, καὶ ὄχι μοναχὰ μὲ κούφιες διαμαρτυρή-
σεις, τὴν καλύτερη τῆς κατάστασης καὶ τὴν
σωτηρία τῆς πολιτείας ἀπὸ τὴν δύχια τῆς παν-
τοδύναμης φαυλοκρατίας. Καὶ νὰ, ποὺ ἡ γρο-
θιά ἀρῖναι, μὲ τὸ καλὸ, νὰ θάμποφαίνεται.

Μὰ ἡ γροθιά δὲ σώνει. Γιὰ νὰ γίνει τὸ
καλὸ, χρειάζεται νὰ δουλέψῃ, παράλληλα μὲ
τὴν γροθιά, καὶ τὸ μυαλό. Δηλ. κάθε κίνημα,
καὶ τὸ παραμικρότερον, γιὰ νὰ φέρῃ ἀγαθὸ ἀπο-
τέλεσμα, ἀνάγκη πᾶσα νὰ συντροφεύεται μὲ
πρόγραμμα μελετημένον καὶ καταταρωμένον μελ-
λούμενης δουλειᾶς. Ἔτσι μᾶς λέει ἡ ἱστορία,
καὶ μάλιστα ἡ δική μας, καὶ μάλιστα ἡ πῶ
κοινηνὴ μας. Τὸ κίνημα τοῦ 62, γιὰ νὰ μὴν
ἔχῃ ἕνα τέτιο πρόγραμμα, κινεῖται ἀγαθὸ ἀπο-
τέλεσμα δὲν ἔφερε. Δούλεψε μοναχὰ ἡ γροθιά
καὶ τότε, μὰ τὸ μυαλό εἴλεψε. Ἀλλάξαμε δυ-
ναστεία, μὰ ἔμεν δὲν ἀλλάξαμε, ἡ κατάσταση
δὲν καλύτερησε. Τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Καὶ
νὰ, σήμερον τὰ τελέσματα τῆς τότε ἀλλαγῆς.
Σαπῖλα περισσότερη ἀπ' τὴν σαπῖλα τοῦ 62,
φαυλοκρατία πῶ ἀδιάντροπη ἀπὸ τὴν τότε,

ἔθνικὸς ἐξευτελισμὸς τόσο ἀξιοδύνατος, ποὺ νὰ
μὴ σηκώνῃ καμια σύγκριση. Στὰ 62 τουλάχισ-
στο ΝΟΜΙΖΑΜΕ πὸς κάτι εἴμαστε. Καὶ μέσα
σὲ 47 χρόνια δουλέψαμε ἄλλοι τόσο φιλότιμα
καὶ τόσο γενναῖα ὥστε νὰν ΤΟ ΒΑΕΠΟΥΜΕ
σήμερον, καὶ νὰν τὸ καλοχωνέψουμε πιά, πὸς
τίποτα δὲν εἴμαστε.

Οἱ ἀξιωματικοὶ μᾶς, τάζουν πὸς θὰ μιλή-
σουνε στὸ λαό. Νὰν τοὺς ἀκούσουμε. Μὰ: τά-
ζουν πὸς ἔχουν ἔτοιμο πρόγραμμα δουλειᾶς καὶ
θὰ μᾶς τὸ φανερώσουν. Τὸ καλύτερο μᾶς. Ὅσο
νὰ μιλήσῃ ὅμως στὸ λαὸ καὶ ἔτσι νὰ μᾶς φα-
νερώσουν τὸ πρόγραμμα τῆς δουλειᾶς τους, μᾶς
ἐπιτρέπεται, θάρρομε, κάποιος διαταγμός. Γιατί
οἱ φωνῆς: ἀναδιοργάνωση στρατοῦ καὶ στόλου,
κάτω ἡ φαυλοκρατία, ἀπολύτρωση τῆς Δι-
καιοσύνης, τὸ πῶς νὰ γινεῖται τὸ πῶς νὰ γινεῖται
ποιά μᾶς θὰ γιαντροῦται τὸ κακὸ τὰ γιαντροῦται
ποὺ μᾶς βροῖκε.

Τὴν ἐπανάσταση δὲν τὴν τρέμουμε. Τὸ
ἐναντίον, ἔμεν οἱ δημοτικιστὰδες τὴ λαχτα-
ροῦμε, ἀφοῦ ἀλάκαιρος ὁ ἀγῶνας μᾶς πάνου σὲ
πρόγραμμα ριζοσπαστικὸ καὶ ἐπαναστατικὸ γί-
νεται. Μὰ λαχταροῦμε νὰ ἐπαναστατήσῃ
πρῶτα τὸ μυαλό καὶ ὕστερα, ἀν εἶναι ἀνάγκη,
νὰ σηκωθεῖ καὶ ἡ γροθιά. Ἡ ἄλλη ἡ ἐπανά-
σταση, μὲ σηκωμένη τὴν γροθιά καὶ μὲ μου-
χλιασμένον τὸ μυαλό, θὰ μᾶς δώσῃ τὴν τελιω-
τικὴν κλωτσιά καὶ θὰ σωροβλιάσει τὸ ἔθνος
μας στὸ γρεμνὸν ποὺ ἀνοίξαμε μπροστὰ στὰ πό-
δια μας.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ*

1.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΥΝΝΕΦΑ

Εἶχε βουλωμένα πιά τὰ ἔξη του χρονάκια τὸ
παιδί. Κι ἄκουε πὸς σὲ λίγες μέρες θὰ τὸ στελλου-
νε σχολεῖο. Στὸνομα τοῦ σχολεῖο ἠλεχτριζότανε
ἀπὸ κρυφὴν χαρμονή. Κι ἀνυπόμονα καρτέραγε. Εἴ-
τανε νὰ δῇ τοὺς δασκάλους, τὸ σχολεῖο, νὰ ζήσῃ
μὲ τὰλλα παιδιὰ, νὰ μάθῃ καὶ αὐτὸ τόσα καὶ τόσα
τραγουδάκια.....

Τέλος ἕνα πρῶτ παρουσιάσῃ τὸ χαρούμενον
παιδάκι, τὸ Θύμη, στὸ δάσκαλο, ἕναν ἄθροπο σο-
βαρό. Πολλοὶ τὸχουνε παρατηρήσει πὸς ὁ ρωμὸς ὁ

* Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ φύλλο 350.

δάσκαλος δείχνει πάντα μούτρο κατσοφισμένον καὶ
στρυφνὸ. Ζωγραφισμένη φαίνεται στὴν ὄψη τοῦ κα-
θενὸς ἀπ' αὐτοὺς μίαν σοβαρότητα, ὄχι συμπαθητικὴν
καὶ μεγαλόπρεπην, ἀν ἐξωτερικὸν ἀνέσπερον ἀντιφέγ-
γισμα κάποιος ἐσωτερικῆς μεγαλοφροσύνης καὶ κά-
ποιος παντοτινῆς προσήλωτης τοῦ νοῦ σὲ κάτι δυ-
σκολοσίμωτον στοχασμὸν, μὰ—κρίμα! — σὰ μίαν
παθιασμένην καὶ ἀντιπαθητικὴν καὶ πικρόστεγνῃν σο-
βαρότητα, ποὺ χαρῖζει τὴν πρώτην ἔδουερὴν ἐντύπωση
στὸ παιδί. Ποιὸς ἔφερε: Ἴσως νὰ μὴν εἶναι καὶ ἀπὸ
φυσικὸν τοὺς αὐτὸ τὸ ψεγάδι. Ἴσως θελήσῃμε νὰ τὸ
θεωρήσῃμε ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ δαινοῦ μαρτύριου,
ποὺ τραβήξαμε καὶ αὐτοὶ ἀπάνω στὰ μαθητικὰ θρα-
νία, στὰ χρόνια τῆς σπουδῆς τους, τοῦ μαρτύριου
ποὺ ὀφείλεται βέβαια στὸ ἀθάνατον καὶ ἀφύπνευ-
τον μαρτύριον ποὺ, ἰστέον ἀπὸ τῆς ἀπορίας, ἀφύπνευ-
χονται οἱ κακόμοιροι αὐτοὶ νὰ τὸ συνεχίσουνε, ὡς
δασκάλου τώρα, ξαναβουλιάζοντες μέσα στὸ ἀπονε-
κρωτικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα μᾶς. Μήπως ἡ σκυ-
θρωπὴ αὐτὴ σοβαρότητα δὲν εἶναι μίαν ἐπιχτήτην ἀ-
σκήματα, καὶ ἡ ἀσκήματα μὲ τὶς ἀχαρες γραμμῆς τῆς,
καθὼς ἀποδείχνει ὁ Spencer, δὲν εἶναι ἀποτέλε-
σμα πόνων, καταχρήσεων, πολύχρονης ἀγωνίας, ὑ-
περβολικῆς κόπωσης, ἐκνευρικῆς προσπάθειας, ἐ-
ξαντλητικῶν φόβων, ποὺ δοκιμάσανε ἄτομα μόνον ἢ
καὶ γενεὲς δολοκλήρες;

Ἡ ἀγέλαστη μορφή καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ στά-
ση τοῦ δασκάλου δίνει τὸ πρῶτον χτύπημα στὸ
γκρέμισμα τοῦ παλατιοῦ, ποὺ μὲ γλυκεροῦς πόθους
εἶχε χτισμένον στὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς γιὰ τὸ σκο-
λεῖο. Σημειώνει ὁ δάσκαλος τὸνομα τοῦ Θύμη καὶ
τὸ στέλνει νὰ καθίσῃ μὲ τὰλλα παιδιὰ στὴν
αὐλὴν. Ντροπαλὸν καὶ σὰν ξένον τὸ παιδάκι κοιτάζει
νὰ δῇ κανένα γνωστόνον, γιὰ νὰ καθίσῃ κοντὰ του.
Μὰ ὄλα τοῦ εἶναι ἀγνωστά, ὄλ' ἀπὸ ἄλλες γειτο-
νιῆς. Σαστίζει. Στέκει σὲ μίαν γωνιά. Ὁ νοῦς του
τρέχει ἀμέσως στὸ σπῖν του καὶ σταδέρφια του, στὴ
γειτονιά του καὶ στὰ παιδιὰ τῆς γειτονίας του, ποὺ
ὄλα τὸν ἔξεραν. Μέσα του ἀρχίζει νὰ σιγογεννιέται
ἀόριστα ἡ πρώτη ἀντίθεση καὶ ἀγάλη ἀγάλη γίνεται
ἡ πρώτη σύγκριση σχολεῖο καὶ γειτονίας. Σὲ λιγά-
κι τὸν πλησιάζει ἕνα γειτονόπουλο. Ἀνάσανε. Μὰ
πρὶν προφτάσῃ νὰ ποῦνε παντέξη λογάκια, τὸ
κουδοῦνι σημαίνει. Σὲ μίαν στιγμὴ ὄλα τὰ παιδιὰ
σηκώνονται καὶ κοπαδιαστὰ σὰ μελλοῖσια χώνονται
στὶς ἀνοιχτὰς πόρτες τοῦ σχολεῖο. Μηχανικὰ πε-
τιέται ἀπάνω καὶ τρέχει μὲ τὰλλα παιδιὰ ὁ Θύμη.
Τὸ γειτονόπουλό του προλαβαίνει καὶ τοῦ δείχνει σὲ
ποῖαν αἴθουσα πρέπει νὰ μῆν καὶ φεύγει ψιθυρίζον-

τάς του : «έγώ πάλω πέρα στην τάξη μου». Μπαίνει το παιδάκι μέσα μ' ένα λυπητερό συναίσθημα εγκατάλειψης μέσα του και κοιτάζει δώθε κείθε σά χαζό. Τάλλα παιδιά με φωνές και τρέλλες καθίζουσε στ'αράδιαστα θρανία. Κάνει κι ο Θύμης νά χωθή σ' ένα από αυτά, μα δυο-τρία παιδιά περιφρονητικά κι άγρια τόνο διώχνουνε. Αποτραβιέται το παιδάκι και σπάνει στα κλάματα. Πολλοί άρχιζουσε νά τ'ο περιγελοῦνε. Κομποκαρδιασμένο θωρεί πώς τ'ο τελευταίο θρανίο είναι άδειο και τραβῶ πρὸς τὰ έκει. Καθίζει. Τοῦ φέρνει στενοχώρια ο διαβολέμενος εκείνος θόρυβος τόσων παιδιών. Μά νά σου! άνοιγει ή πόρτα και μπαίνει μέσα ο δάσκαλος. Τά παιδάκια σωμαίνουσε. Το πρόσωπο του δασκάλου τ'ο ίδιο. Και τ'ο ντύσιμό του ακατάστατο. Περιέργο πὸς σάν αστραπή πέρασε από τ'ο νου του Θύμη ή σκέψη πὸς ο μεγάλος του άδερφός, ο Παντελής, εΐτανε ντυμένος πὸς φρίνα. «Δεμένα τὰ χέρια σας», φώναζε ο δάσκαλος δχι ήμερα. Και σέ λιγάκι άρχισε νά τούς λέη κάτι πράματα, πὸς καλά-καλά δέν καταλάβαινε ο Θύμης. Κι ελα τὰ λόγια του δασκάλου σά νά μὴν εΐτανε ρωμαϊκά. Κάτι τούς δηγότανε. Μά δέν ήξερε νά τ'ο δηγηθή τόσο νόστιμα και τόσο ελκυστικά, όσο ή μάμη του Θύμη εταν ελεγε στ'άγγονάκια της κανένα παραμῦθι ή τούς τραγουδοῦσε «τὰ πάθη του Χριστού», «τὸ τραγούδι του ξενιτεμένου» κ.τ.λ. Γι' αυτό και ο Θύμης δέν μπορούσε νά προσέξη. Και σέ κείνη τὴν τρικυμιασμένη ψυχική κατάσταση άρχισε νά συλλογιέται τὸ σπίτι. Πόσο πὸς καλό εΐτανε από τὸ σχολείο! Οταν του σχολείου ή ζωή κ' ή περιουκλωσιά είναι τόσο διαφορετική από του σπιτιού, εταν τόσο περιοριζεται ή λευτεριά του παιδιού, εταν τὸ σχολείο δέ συνεχίζει με πότερη έπιστήμη και με πότερη τέρψη τὴν άγωγή του σπιτιού, ο νους του μικρού παιδιού τρέχει άβάσταχτα στο σπίτι. Ξένα του είναι ελα στο σχολείο και με θλίψη θυμάται τότες, καθώς λέει κι ο Koble, «τὸ χαμόγελο πὸς πάντα του χαρίζανε ελοι του σπιτιού του οί αγαπημένοι, τὰ βλέμματα πὸς του ρήχνανε ψυχές πὸς τρέφανε τέλειαν έμπιστοσύνη άναμεταξύ τους, τίς χαρές πὸς γεμίζανε τὸ σπιτικό, τὸ άσυλο αυτό τόσων αίστημάτων άδολων». Κ' ή νοσταλγία του σπιτιού μεγάλη. Κι ο νους του παιδιού παντοινά πρὸς τὸ σπίτι γυρισμένος. Σκέφτηκε ο Θύμης πὸς τώρα θάπαζε με τὴ Μινίτσα τούς κάτω από τὴν κληματαριά της αύλης. Αχ! Ο δάσκαλος ελεγε κ' ελεγε μ' ένα τόνο ψυχρό,

με μιὰ φωνή ξεχαρβαλωμένη, σάν ξεκουρδιασμένης κόρδας, με κάτι μικρά διαλείμματα άνάμεσα, γιά νά φοβέριση ή νά βέριση ή νά χαστουκέψη κανένα παιδάκι, πὸς στενοχωρέθηκε νά μὴν άκίνητο και νάκούη τόση ώρα. Ποῦ νά σκεφτῆ ο δάσκαλος πὸς «τὸν άριστα παιδεῦειν προαιρούμενον χρητῆ της τε ήλικίας και της πρότερον άγωγῆς εστοχάσθαι»; (Λουκ. Νιγρ. 28). Τίποτα. Κι οῦτε κανένα διαφέρο στη διδασκαλία, οῦτε καμιά πρόκληση περιέργειας, οῦτε κανένα ρῶτημα γιά αυτενέργεια τῶν παιδιών. Μιά νέκρα ζοφερή μέσα στην τάξη. Κ' ένας θάνατος λές επνιγε τὴν πρωτοτυπία κάθε χαρακτήρα, μέσα ο' εκείνο τὸ δεσμωτήριο. Βασίλευε μιὰ φακερική άκίνησιά και μιὰ αντιφυσιολογική προσπάθεια πρὸς στρέβλωση κάθε κράσης, πρὸς άφομοίωση όλωνώνε.

Οσο ο δάσκαλος μιλοῦσε, τόσο τὴν ψυχὴ του Θύμη, μέσα ο' εκείνους τούς τέσσερεις σκονισμένους τοίχους, τὴν συννέφιαζε ένας παράδοξος σκοτασμός. Πέρασανε μ' άγωνία καμπόσες δεκαριές λεφτά. Ο Θύμης δέν μπορούσε πια νά συλλογιέτη. Κουρασμένος εγυρε τὸ κεφάλι. Κι άποκειμήθηκε τὸ φτωχό. Μαυρόσκεπα και τὰ δνεϊρά του. Τὸ άπαίσιο σκολειό ξανάδλεπε στὸν ύπνο του. Μά μιὰ βροντερή φωνή τὸν ξυπνῶ. Εΐτανε του δασκάλου, πὸς ήρθε και στάθηκε σά Χάρος άποπάνω του. Η κρυερή ματιά του ξαναπλήγωσε τὸ παιδί. Ο δάσκαλος άποτραβήχτηκε και εακολούθησε τὴ διδασκαλία του, μιὰ διδασκαλία, πὸς επνιγε τὴν καρδιά τῶν παιδιών. Ποῦ νά λάβῃ υπόψει τὴ νοητική και θυμική δύναμή τους; Πολλοί σήμερα παραδέχονται πὸς από άκαματωσύνη και φρογοπονία (ο Τολστόη παρατηρετῆ πὸς ο δάσκαλος χωρίς νά θέλη διαλέγει πάντα τὸν πὸς κατάλληλο πὸς εδκόλο γιά τὸν εαυτό του, πὸς ολέθριο δμῶς γιά τὰ παιδιὰ τὸς διδασκαλίας), από κακὸς ύπολογισμοῦς κι άρχές πὸς δέν εχουσε καμιά σκέψη με τὴ φιλοσοφία, από άμάθεια και παιδαγωγική άνεπάρκεια, από ελλειψη παρατηρητικότης κι άγάπης πρὸς τὸ έργο του, από τὴν καθημερινή άπογοήτεψη κι από παντοσινὴ οικονομική σφιξη, ο ρωμαῖος δάσκαλος, θελα κι άσυνείδητα, είναι, χωρίς υπερβολή, τὸ πὸς φοβερό σαράκι, πὸς κρυφοτρῶει τὰ σωθικά του έθνους μας. Κι αν υπάρχουσε λίγες, πολύ λίγες εξάρεσες, τί μ' αυτό;

Σάν άποσδολωμένο τὸ παιδί κοίταζε πρὸς τὰ παράθυρα, κάτι μικρά παράθυρα, άπ' όπου ξεδιόλιζε τὴ χαρμωσύνη της χυνοπιωριάτικης μέρας, πὸς χέρια πρὸς αὐτή. Και ή Συλβία σκόβει ελοφρά και του προτείνε, τὸ μέτωπο, πὸς με τὰ χείλη του τὸ άγγίζει εκείνος.)

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Πόσο εὐτυχῆς είμαι πὸς σῶς εαναβλέπω, καλή μου Συλβία, και σῶς εαναβλέπω καλά πια και γερῆ! Η θαλασσα σῶς ώρελει. Η θαλασσα είναι μαλιστα πάντα ή μεγάλη παρερηότρα. Έκει κάτω, στο Κάστρο τῶν Μαρμαρων, πολύ σῶς εΐχμε στο νου.

ΣΥΛΒΙΑ. Δέν είναι τόσο μακριά άποδὼ τὸ Κάστρο τῶν Μαρμαρων.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ (δείχνοντας τὰ μακρινά άερογιάλια.) Είν' εΐει* κάτω, κάτω από τὴ Σεραπέτσα, δῶθε ντὸ τὴ Μάσσα.

(Κυτάξονε από τὰ τζάμια στην άπόσταση.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Πως φαίνονται καλά σήμερα τὸ βουιά της καρράρας! Μπορεῖς νά μετρήσης τίς κορφές μιὰ μιὰ. Δέ θυμοῦμαι ελλη μεσά τόσο φεγεσή σάν αὐτή. Ποιός εΐτανε μαζί σου, Συλβία; Η Σερινουλα; Μου φάνηκε πὸς τὴν είδα νά φεύγη πρὸς τὴ θαλασσα. Και να κα τὰ εχνη της : φύκια, κοχύλια, άστρα της θαλασσας.

(Δείχνει τὸν παιδιάτικο τὸ θησαυρό, πὸς είναι σκορπισμένος χάμου.)

γλυκογελοῦσε εζω. Αχ! νάτανε κι ο Θύμης εζω Τέλος τὸ διάλειμμα τῶ δεκα σήμανε. Πῆρε άνάσα. Μά σά μιὰ στιγμούλα γοργοπετάξανε τὰ δεκα λεφτά του διαλειμμάτου. Και με του κουδουνιού τὸ λάλημα ξανάρχισε τὸ μαρτύριο μέσα στην τάξη. Τώρα τούς ήρθ' ένας άλλος δάσκαλος. Σερακιανός κι άψηλός. Χωρίς νά τούς πῆ τίποτα, τούς εβαλε νά μετροῦν ένας-ένας με τὴ σειρά από τὸ ένα εσαμε τὰ εικοσι. Ο Θύμης δέν καταλάβαινε τί τρέχει και γιάτῆ ο δάσκαλος εβαλε ελους τούς μαθητάδες νά μετρήσουσε. Πάντα τὸ ratio γυρεύε στο καθετι ο νους και του μεγάλου και του μικρού* σέ κάθε περίπτωση τὸ γιάτῆ αναβλύζει από τάχειλια του παιδιού. Δέ φτάνει μόνο νά διδάσκουμε κάτι. Πρέπει και νά τονίζουμε στα παιδιὰ τὸ σκοπὸ και τὴ χρησιμέτη του. Κ' ετοι δχι μονάχα τούς άπαλάσσουμε από μὴν ανήσυχη άριστία, μά και τούς γεννοῦμε στην ψυχὴ τὸ διαφέρο και τὴν άγάπη πρὸς τὸ μάθημα, πὸς διδάσκεται. Αφίνω πια πὸς ή δήλωση του σκοποῦ στην άρχή φυγαδεύε ελες και τίς πὸς φρέσκες παράστασες και συγκεντρώνει τὸ νου ο' ένα σημάδι.

Μέτρησε κι ο Θύμης φοβισμένα, σάν ήρθε ή σειρά του. Υστερα, μέσα ο' εκείνη τὴ μονοτονία, πὸς μπορεί και «τὴν ήδονήν λύπην ποιήσαι» (Μάξ. Τύρ. λ. 5, 6), μέσα ο' εκείνη τὴν άπομόνωση, μ' άνυπομονησία καρτεροῦσε ο Θύμης τὴν ώρα πὸς θάπολυθη από τὴ φυλακή. Μά οί ώρες του φαίνόντανε χρόνια και τὰ λεφτά ώρες. Κι εταν τέλος χτύπησε τὸ κουδούνι της άπόλυσης, φεύγοντας σά δραπέτης, ψιθύρισε στὸν εαυτό του μ' άγανάχτηση ο Θύμης : «Πὸς με εαναπαίνεις πια έμένα!»

Μερίστη.

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΣ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Καλλιτεχνική έκδοση του «Σεράπιου» της Αλεξάντρειας, με τὴν εικόνα του συγραφέα. Πουλιέται στα γραφεία του «Σεράπιου» (Revue «Serapion», Alexandrie - Egypte) φρ. ο. Για τούς συγρομητάδες του «Σεράπιου» και του «Νουμά» φρ. 3.

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

Ν. ΠΟΡΙΑΤΗΣ μεταφραστής

ΣΚΗΝΗ Β'

(Προβαίνε μέσα από τίς ροδιδάφνες ή Φραντζέσκα Δόνη τὴν ακολουθῆει ο Λορέντζος Γάδδης ο γέρος.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Κόττα ποιόνε σου φέρνω.

ΣΥΛΒΙΑ (με άγωνία.) Κ ή Μπεάτα ; ή Μπεάτα ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Θῶρη σέ λίγο τὴν άφησα με τὴ Φρεστινά. Ηρθα μπροστὰ γιά νά μη φάση κοντά σου ξαφνικά...

ΣΥΛΒΙΑ. Καλέ μου δάσκαλε, τί χαρές σῶς χρεωσώ!

(Ο γέρος κάνει τὸ άθελο τὸ κίνημα νάπλώση τὰ

(*) Η άρχή του τὸν αριθμὸ 344.

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, εΐτανε μαζί μου πρῶτῆτα. ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Ποια είναι ή Σερινουλά ; ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μιὰ μικρὴ ρεκά ή τοῦ δρόμου. ΣΥΛΒΙΑ. Μιὰ που βλέπε όρματα κ' εχει τὸ χάρισμα του τραγουδιού* ένα πλασσα δνειρο κι άλήθεια, που μοιάζει ετικός θαλασσινός. θάν τὴ γνωρίσετε και θῶ τὴν άγία πῆστε οπως εγώ. Αμα τὴν ξέρη κανεις, άμα τὴν ακούη νά μιὰξ, καταλάβαινε πολλά πράματα βαθια. Αῆθη νά, θα εσε φαη τέλεια : πάντα νά δ.νῆ και ποτέ νά μη ζητῆ.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ. Σῶς μοιάζει ο' αυτό.

ΣΥΛΒΙΑ. Ωμίνα, δχι. Ηθελε και νά μπορούσε να της εμοιάζα ο' αυτό* με τὸ σῶς μου άπό λειψε και με νικησεν ή πλάνη της ζωῆς. Τι τυφλωμός! Τὸςα ζήτησῶ, οτιε γιά νά τἀποχτήσω, κατάντησα και ψευμα νά πῶ εγώ! Και να με μισερῆ, κολοβῆ, γιά πεινή της ψευτιάς μου. Εΐχα άπλωσει παραπολύ όρημνικά τὰ χέρια πρὸς ένα αγαθό, πὸς μου εΐανε άποκλεισμένο από τὴ μοίρα. Δέν παραπονιέμαι, δέ θρηνῶ. Αφοῦ είν' άναγκη νά ζῶ, θα ζήσω. Ίσως μιὰ μέρα ειρηνέψη ή ψυχὴ μου. Ένοιωθα νά γεννιεται εντός μου αὐτή ή ελπίδα, ακούγοντας τὴ φωνή κεινης της κοπελλουδας της άπλης και άθῶς που μπορεί και δασκαλεύε σά